

Гратэск ~ А Готыка Эпачны

ад Дж. Э. Грэйвена

Раздзел XIII

Маўнцэн ~ красавік 1351 г.

~За межамі Маўнцэн-Маўн, пад заслонай раскіданых хатлявых пагоркаў Аверна.

Зорак, а заходні вецер быў цёплы, дзьмуў моцна раўнамерна. Як бязмэтныя прывіды, вухры пылавых д'яблаў узнімаўся над няроўнай мясцовасцю. Усходні гарызонт мільгацеў, маланкі станавіліся ўсё ярчэйшымі ўнаблжаючайся буры. Неба грывела, далёкія грывоты зліваліся з бясконцымі грывотамі лясных твары. Фронт буры быў велізарны; гэта была наэлектрызаваная коўдра, якая абдымала выгнаўшы, паглынаючы неба.

Наблжаючаяся бура была круцячайся суперэкай, здробненай да дасканаласці падрэдкамі класічнымі цэскамі; такімі чынам — шчыльна сфармаваная нябесная пачвара.

Вецер змяняўся на востры, дзьмуў моцна, халодна з усходу. Па небе распаўзліся бліскучыя галі настых стрэлы, ганцыя бліскучыя жылы высакароднага караля бур. Узбуджаныя хмары свяціліся ў жудасна зеляна, калі фронт мчаў наперад з пранізваючым вятрам, асляпляючым крывым калонамі аглушальнымі выбухамі. Раптам нябёсы раскалоліся, абвешчаючы струмені дажджу, падобныя на шырокія шкляныя сцены. Паток вады бушавалі па схілах пагоркаў, затапляючы многія

дал ны з лютасцю, якую, магчыма, мог ведаць тольк Ной. Ледзяныя камян пасыпал ся дажджом, разб ваючыся аб валуны, а дал ны бурл л пад бясконцым струменем градз н.

На самым паўднёвым кра каменнай дал ны, на скал стым хрыбце, на фоне бл скучай маланк , што пралятала, узвышаўся с луэт вел зарнага рыцара, ростам усяго ў сорок пяць далоняў. Закуты ў чорныя, як смаля, даспех , Волат... Ён трымаў у руках доўг меч, як ад наканечн ка да дзяржальн быў даўжэйшы за вышыню чалавека. І размахыстым ударам, як , здавалася, рассякаў хмары, Волат ук нуў свой меч у неба, закрычаўшы глыбок м незнаёмым с нхронным голасам, быццам мног я волаты гаварыл адначасова: «Mors ad vitam — Эльё! Выходзь!» У ф ялетавай бл скаўцы Маланка ўрэзалася ў меч, с луэт выбухнуў у н што. Але хаос шквалу працягваўся: вецер узмацняўся, град падаў, а дождж шквал ў туды-сюды.

Там, дзе кал сыц стаяў с луэт, з нябёсаў спусц ўся зв л сты выг насты цыклон , ператварыўся ў эбан тавы кашмар пацягнуўся на поўнач па задняй сцяне навалн цы. Усяго в р змрок узвышаўся на тры м л ў вышыню, распасц раючыся не менш чым на чвэрць м л над зямлёй. Падобны да Пальца Богага, слуп прарэзваў зямлю пал раванай л н яй, , быццам тоўстыя казурк - шчупак , што аглядаюць зямлю , з гэтай пачвары бл шчэл , бл скал вывяргал ся маланк Цалкам павольная калона х сталася выг налася, цягнучыся наперад, як стары, што блукаў на палцы з к йка.

Дажджы л л ўбок. Штурмавы вецер выў, кал круцячыся Волат цяжка рухаўся да Горнай Муты. Камян х стал ся па хрыбце. Калона перавальвалася праз грэбень. пагорка ўрэзаўся сва м шчыльным падножжам у дал ну, мчачыся мкл ва да гары, глыбока ўнутры якой ляжала статуя, пакрытая гуана , што прыц скала да грудзей паношаную казл ную сумку — каменныя рэштк гратэска — скамянелага Эльё — з таго часу асуджанага сонечным святлом. Яго рот быў раскрыты ў застылым крыку, а мёртвыя вочы ўтароп л ся ў столь грота, пакрытую бурл вым перавернутым морам дрыготк х кажаноў. Вакол яго падраная заплямленая мантыя развявалася на падземных вятрах, як нейк баявы сцяг.

Пасля сваёй смерц Эльё знаходз ўся ў зняволенн , магчыма, у давол дз ўным месцы, якое лепш за ўсё можна ахарактарызаваць як вобласць «Пустэчы». Пустэча была вечна пустым л мбам для стот, непадобных на людзей, — для тых жывых стот, нявартых боскага досведу. Туды адпраўлял ся кажаны, птушк пчолы, кал адыходз л . Пустэча была пыльным гарышчам Тварэння, захламленым успам нам менш шчасл вых у Жыцц . Яна была, магчыма, найвышэйшай

пустэча Вечнасц , годная злоўленай мух , злоўленай у сетку рыбы ц заб тага ягняц .
Па сутнасц , Каралеўства Пустэчы было гэтак жа крумкачовым замаг льным жыццём для стот, як я,
здавалася б, был асуджаны на вечнае небыццё з-за адсутнасц душы. Гэта было адз нае Каралеўства, якое з
тых часоў атрымал ў спадчыну Эльё.

І ўсё ж, з невымерна хуткасным вятрам невымернай лютасцю, тарнада абрынуўся на сх л
пагорка, Гарская Маўт закрычала, абрынуўшыся на абраз ўную сцяну з в руючага пяску, камянёў
частак дрэў. Абломк выбухнул аб яе твар, зн шчыўшы рысы — зраб ўшы х гладк м .
Высока ў небе ў выг наючыся аблоках загарэл ся м льёны зараджаных абласцей, як я
злучал ся зб рал ся, спараджаючы тысячы палаючых спускаючыхся гал н, а таксама
збл жал ся, як некальк тоўстых сумежных балтаў. Яны таксама аб'яднал ся, утварыўшы
адз н каласальны слуп, як , магчыма, пазбав ў нябёсы ўсёй с лы.

БУМ! Як раз'юшаная дз да Бога, бл скучы паток урэзаўся ў зямлю рассек
вяршыню Гарскага Патча, з такой с лай выбухаючы з верхняй частк , што
пран кла ў гару парушыла яе глыбок я частк . Унутры пячоры адламал ся
частк стол . Ак ян кажаноў звал ўся з разбуранай стол , а камян пыл
пасыпал ся на статую Эльё, пахаваўшы яе ног накрывшы скураную сумку,
якая ляжала на грудзях. Раз'юшаны рыкаючым ветрам, унутраная пячора
растварылася ў к пячую масу, а звонку жахл вы в хор выцягнуў амаль трац ну
кажаноў з х пячорнага прытулку праглынуў х, раздушыўшы ў Каралеўстве Пустэчы.

В хура цяжка пацягнулася ад Маунтэн-Муста тольк для таго, каб вырвацца з
дал ны ўзняцца ў чорныя нябёсы, адкуль яна прыйшла. У рэшце рэшт, вятры
зн кл , рэдк я дажджы ператварыл ся ў звычайную мжу на ўздутых
лужынах. І кал хаос скончыўся, тыя, што выжыл кажаны, вярнул ся да стол ,
грот нерухома ўпаў, як Смерць, за выключэннем выпадковых пстрычак стуку
ўпартага каменя даху, як саступ ў свае высок я паз цы падлозе пячоры, дзе
ляжала статуя крычучага Гратэска.

І ўсё ж у гэтай мёртвай ц шын з кутка пацёртай скураной сумк , у якой ляжал
розныя прадметы, у тым л ку аскепк некал запячатанай бутэльк , выцякала
карычневая вадкасць, тонкай л н яй сцякаючы па рэштках падранай манты .
Асвечаная жыццёвая кроў прасочвалася праз н тк , ув льгатняючы гран тныя рэбры стату , ў
У папярэдн я хв л ны цёмную нерухомасць раздз рал трэскаючыя рэха — гук , падобныя на трэск
каменьчык ў гарачым вугл . А там, дзе прал лася кроў, раскол ны раздз рал гладкую
форму стату , разыходзячыся вонк .

Яшчэ больш тонк х раскол н прабегла па гран тнай паверхн , злучаючыся зб раючыся, як малюсеньк я струмен чорнай маланк , ах наючы кожны яе край. Аднак трэск спын ўся; ц шыня вярнулася, пак нуўшы каменны твар Эльё, як ляжаў, як каменная галаваломка. магчыма, з незл чонай колькасц няправ льна злучаных частак.

БУМ! Статуя выбухнула, па пячоры рассыпаўся град гран тных аскепкаў. Сумка паляцела — хутка змытая прэч — ў самым цэнтры рассейваючайся пылавой хмары, на кучы пясчанага абломку, заварушылася голая плоць.

— Бацька, — прастагнаў Эджа слабым хрыплым голасам, быццам голас стомленага чалавека, даўно перажытага абязводжваннем. Ён перакул ўся, вывяргаючы камяк в льготнага пяску. Для яго, магчыма, воблака пякучых вос блякла ў параўнанн з цяперашн м знешне ўсёабдымным пакутам , , ахоплене л хаманкавым дрыжаннем, яно сц снулася ў мяс сты камяк. Яго ўздых стогны адгукал ся рэхам — крык болю — пам раючы ў адваротным к рунку.

У здранцвенн гаення — у гэтым знешне бясконцым цягненн часу — пракляты роў у яго вушах саступ ў месца больш мяккаму салодкаму гуку: заспакаяльнаму рэзанансу бесперапыннага дажджу. Так м чынам, кал боль уваскрашэння сц хла да тупога апёку, яго пачуцц ... Напалову вярнуўшыся, «Эльё» нязграбна прац снуўся па падлозе, засыпанай смеццем, пракладваючы сабе вузкую сцежку наперад , цяжка прасоўваючыся ўсё бл жэй бл жэй да ўваходу ў пячору — да неўтаймаванай прывабнасц свежай вады на патрэсканых перасохлых вуснах.

Без пячоры, высокая непакорл вая сярод паб тага зняс ленага ландшафту, Горная Масць перажыла буру, тольк яе верхав на была адкалота. Яе шнаравы падрапаны твар выходз ў на тую ж дал ну камянёў, якая цяпер ляжала паглынута бурнай вадой бурл вай бушуючай рак . З глыб нь яе вынырнула голая постаць. разяўлены рот. З мускулатурай сталага чалавека — акрэсленай масай, якая ах нала давол вял кую постаць — яно выпаўзла наперад, сасл знула ў лужыну засталася нерухомым. У сваёй нязменнай форме, мабыць, цела найбольш нагадвала крылатую верс ю былога манаха Івана.

Лазар жыў.

~*~

І так сталася, што ў наступныя дн пасля ўваскрэсення Лазар ачуняў, яго розум праясн ўся, с лы вярнул ся, ён пачаў займацца больш звычайным цяжк м справам .

снвання. Прыстасавайшыся да сваёй аголенасц цяпер большых памераў, Лазар здолеў пашыць набедраную павязку з рэшткаў адзення, як я ляжал закапаня ў яго мяшку з харчам, бо был абаронены ад стых.

Магчыма, на шчасце для Лазара, ён неўзабаве выявіў, што палёт не стаў больш складанай задачай, чым раней, усё адносна — яго большы памер кампенсавалася большым размахам крылаў. Непазбежна змучаны голадам, ён адважвалася выходзіць з пячоры па начах вяртаўся са свежым уловам рыбы з воднай сажалкай, што знаходзілася паміж заднімі схіламі Гары Маўнт-суседнімі узгоркамі.

Зноў апынуўшыся ў гроце, кольца скалы, якое не бачыла агню ўжо некалькі сезонаў, цяпер акружалася рэгулярным патрэскавым полымям, як я ўздымаў дым са смажанай рыбы, адкідаючы доўгія танчучыя цені пад столлю сотняў чорных вачэй-пацерак. На першы погляд, калі не глядзець Лазара больш буйным больш спагадлівым вясновым класаматам, магчыма, тое, што адбываецца ў Маўнт-Маўце, зусім не змянілася з часоў да смяротнай сустрэчы Лазара з сонцам.

Дні зліваліся ў тыдні, пакуль кажаны займаліся сваёй рэчывай, вылятаючы з грота на змярканні, толькі каб вярнуцца на начлег, сытыя, перад свтаннем. І Лазар пайшоў вярнуцца з кажанамі, але мчачыся сам-насам, каб лунаць над хатлівым начнымі землямі, заўсёды пільна сонца, каб яны не заспелі яго занадта далёка ад Маўнт-Маўта.

За гэты час яго рацыён стаў больш разнастайным, як яго навык палявання на паветраных гадаванцаў. Кратоў, зайцоў нават зрэдку ласоў ён прыносіў назад у Маўнт-Маўт. Акрамя таго, з шматлікімі кнігамі, як і з таго часу вывучыў на памяць — тома скрыпторыя, як яго бацька-манах настойваў на тым, каб ён трывала запомніць, — ён шмат чаго пажынаў са сваёй здабычы: вэнджанае сушанае мяса, выдубленыя скуры, з якіх ён шыў штаны, скураныя чаравыя камязі з адкрытай спяной, нават грубыя прылады, выразаныя з завостранай косцы.

Выкарыстоўваючы ўсе гэтыя шматлікія прыёмы, метады, як Іван даўно зрабіў для сябе разумовым лёгкадступным, Лазар зразумеў сапраўдную маштабнасць нязгаснага любоўнага бацькі. Панашаны драўляныя малатоўны крыжык, як ўпрыгожваў яго шыю, як так часта цалавалі, магчыма, служыў не толькі інструментам успамінаў бацькі, але ўмацавання яго веры. А магчыма, ён вяртаўся як апошняе адчувальнае нуткі, якая злучала тканіну яго былога прадказальнага свету з тканінай дзёнага знешняга бязмежнага.

Май 1351 г.

Ноч была маладая. Змярканне апусц лася ўсяго гадз ну таму, як Лазар прых нуўся да скалы каля ўваходу ў пячору, пыхкаючы пацеючы, гледзячы побач з сабой на дарослага дз ка, якога ён прынёс з апошняга палявання. Гэта была яго самая вял кая хуткая здабыча, нездарма. Ён пацалаваў свой крыж пацягнуў тушу ў пячору, м ма раск даных костак св нн , якую ён даўно... заб л . Таксама, вяртаючыся з палявання, у Горную Пасту нырнула цэлая куча кажаноў з крыкам , падпаленых Лазарам, яны паляцел глыбока ў пячору. Лазар павярнуўся закрычаў м з сухой усмешкай: «Але мой большы!» Ён узняў дз ка на плячо пабег за м , стогнучы, але ўсм хаючыся, балансуючы размахваючы крылам туды- сюды.

Неўзабаве доўг м полымем вогн шча пак нул цен на грот, асвятляючы шчац н стыя рэштк дз ка. Ён ляжаў каля каменнай сцяны з выразанай задняй часткай ачышчанай косткай наг палоскам скуры, як я ляжал на некаторай адлегласц ад галавы. Бл жэй, бл жэй да цэнтра пячоры, на валуне сядзеў Лазар, ля ног якога ляжаў дымячыся св ны стэйк. Мясa шыпела на гарачым плоск м камен , як служыў гладкай паверхняй для смажання, пячору напаўняў пах смажанай св н ны.

— Ты не пойдзеш са мной. Ты не абавязаны адпраўляцца ў падарожжа. Але я спадзяюся, што ты ўсё роўна мяне памятаеш, — усм хаючыся, крыкнуў Лазар, смажачы некальк кавалкаў мяса на палцы, якую трымаў над патрэскваючым полымем. — У мяне ёсць абяцанне , якое я выканаю, я выканаю яго. Я сапраўды сыходжу — заўтра. Вось убачыце , — ён з рнуў на столь грота паведам ў кажанам — сотн чорных вачэй, як пацерк , глядзел на яго зверху ўн з. Вольнай рукой Лазар узяў з сабой абчасаны касцяны нож, праткнуў св ны стейк перавярнуў яго, каб ён зноў зашыпеў. Затым ён дастаў з агню кавалак св н ны з кучы маленьк х, мякк х, выдубленых шкур паклаў тры да сва х ног.

«Яны пав нны быць дастаткова прыгатаваным высушаным », — прамармытаў ён, адрываючы кавалк смажанай св н ны кладучы х на шкуры. Лазар аднаў ў размову з кажанам ; «Я еду далёка!» Ён загарнуў вэнджаную св н ну ў шкуры тлушч, завязаўшы звязк , «За вял кае мора — у зямлю Італ ю. Я пакл чу брата Сальв тына Вярн ся з м у абацтва, каб зачын ць браму. А кал ён яе зачын ць, тады я папрашу абата Вон га стаць манахам, бо я ўжо дарослы. І ён можа прызначыць мяне манахам катакомб, бо я ведаю пра х усё — гэтак жа, як мой бацька.

Лазар устаў з загорнутым мясам падышоў да сваёй казл най скуры.

сумку, схаваную паміж двума поўнымі бурбалкамі вады. Ён паклаў туды гарачыя абгорткі — дадатковыя рэчы, як і можна было ўзяць з сабой у дарогу. «І Мгуаль — а Татэй можа дапамагчы мне з паходнямі. І я ніколі не дазволю брату Клодзю зайсці ў катакомбы. — Ён усміхнуўся, зачынаў сумку і вярнуўся да агню.

Вярнуўшыся на сваё месца, ён ткнуў грубым касцяным нажом зняў шчыпкі з каменя, хіч каючы: «Гэта свята, годнае галоднага брата Лазара». Ён павольна павярнуў прывабнае мяса ў святле агню, заўважыўшы дэальна падсмажаную скарыначку, выпусціў пару.

Але вялікая камяк гуана ўпала са стала ў залі стэйк, абмыўшы яго знкла яго ўсмешка. Вакол яго разляцелася яшчэ некалькі чалавек. Над галавой трапяталі сякажаны. «Не», — застогнаў ён. Ён устаў і ўзмяў столь: «Чаму?» Потым паветра рэзка астыла — настолькі, што ён убачыў, як яго дыханне затуманілася; м'ясна-салодкі водар заглушыў усё. Пах смажанага мяса. У святле агню блішчэл бліскучыя вочкі м'яса кажаноў, усе яны ўважліва ўзглядалі на яго. Трэск шыпення палаючага дрэва ненатуральна плоска падалі ў густым паветры; а полымя агню нібы сціскалася і закручвалася ўнутр, як п'ялёсткія кветкі, што паспешліва распускаюцца ў адваротным кірунку.

«Ці мы нарадзіліся зноў?» — амаль незаўважна прашаптаў ззаду ненатуральны, гарманізаваны перакрываючы адзін аднаго голас — пытанне, якое задаваў адначасова дэальна сінхроннымі тонамі многія жанчыны. Яму давялося падумаць далей, ці чуў ён гэтыя вушамі, ці ў галаве.

Лазар рэзка павярнуўся; яго дыханне пакінула яго, быццам разарванае сэрца, калі Люцыфаэль стаяла, працягнуўшы ад яго рукі, цалкам голая злёгка ўсміхаючыся, адкрываючы паміж пунсовымі вуснамі тоўстыя кончыкі сабачых клоў. Пад яе дзікім валасамі пара цалкам чорных вачэй адлюстроўвала перавернуты вобраз п'ячорнага агню, з перавернутым полымем, як і танцаваў ён з блакітаватымі адценнямі. Больш за тое, з эбенавым пазногцямі пунсовымі арэоламі на скуры колеру слановай косці, з велізарнымі крыламі з плошчакі, як і распасціраліся над ёй ззаду, Люцыфаэль, магчыма, магла б насмехацца з Чысцінай адной сваёй прысутнасцю.

Люцыфаэль шлёпнула Лазара праз пячору, заклала крылы і пайшла за ім. Лазар адскочыў назад з цяжкасцю ўстаць на ногі. Ён адказаў, расправіўшы крылы, шыпеў, але адскокваў назад. Яна спынілася і скрыжавала рукі, высунуўшы перад ім грудзі і схіліўшы галаву, як цікаўны сабака; яна агледзела яго з задаволенай усмешкай.

Яна ціха загаварыла: «Ты добра вырас. Аднак, нарэшце, я ўспомніла пра цябе толькі каменьчык».

статуя — дурны хлопчык Эльё, якога забла сонца, калён цягнуў мёртвую свенню. Гэтак жа, як тую. — Яна паказала на касцяную тушу на другім баку пячоры.

«І ўсё ж ты стаеш тут, зноў жывы — з вельмі выразным Ззяннем на табе, ні больш, ні менш.» Ты не нарадзілася з м. Як яно ў цябе трапіла? Яно свежаадлае. У цябе яго не было, калі мы апошнім раз размаўлялі. — Яна прыжмурыла вочы да чорных шчыльнак. — Цяпер я мушу задацца пытаннем: ці з'яўляецца лёс для яе загадкай? Ці гэта незвычайнае ўваскрасенне — нейкі боскі знак? — Яна агледзела абломкі на падлозе пячоры і знайшла гранітныя аскепкі, як і калісьці служылі для зняволення Лазара ў камені. — Гм, — прамармытала яна.

«Я не маліўся не заклікаў цябе», — плюнуў Лазар, адыходзячы назад збараючы крылы. — І ўсё ж такі нейкі сэнс ты гэта зрабіў — у той момант, калі ты кнуў выклік смерці. Лазар, нішто не выслізвае з-пад маёй увагі, асабліва нешта такое сур'ёзнае, як уваскрасенне. — Яна заўважыла маленькі драўляны крыжык, як і ўсе на каралях Лазара, скамяцела твар. — Чаму ты носіш гэтую бясплодную бязкораневую галішку на горле?

Лазар сціснуў крыж паміж пальцамі: «Гэта малітоўны крыж — вобраз маёй веры — ён быў крыжам майго бацькі».

Яна нахіліла галаву, быццам абдумваючы яго сцвярдженне, але потым зарагацела ад хітрага смеху. «Багабойзлы Элджа, упрыгожаны выразанымі далам святара?» — усміхнулася яна. — «Уяві сабе, з усміхнутымі ў свеце хітрасцяў».

«Чаму ты прыйшла?» — спытаў яе Лазар.

Яна закінула рукі за спіну і падышла да яго, нязмушана адкадаючы нагамі дробныя камяны з чорнымі пазногцямі на нагах. Лазар стаяў цвёрда. «Не таму, што ты мог бы паклікаць ці прабачыць мяне па жаданні. І тое, што ты не бачыў мяне раней, не азначае, што я не заўсёды быў тут; я быў у свенні».

«У свенні?»

— Калі ты глядзеў у свенныя вочы, я глядзела на цябе. — Яна спынілася перад імі працягнула: — Бачыш, дарагі, перад тым, як ты памёр, я паслала табе свенню, бо хацела пацвердзіць у камені, што такая простая ўмова, як голад, можа прымусіць цябе пайсці на кампраміс са сваім каштоўнасцямі. Так, я выпрабавала цябе — яна перамагла цябе. Праўду, так атрымалася, што за забойства свенні ты заплаціў нават сваім жыццём. Уяві сабе. — Люцыфазэль шырока ўсміхнуўся, выпячылы. — Памятаеш сваё вучэнне, Лазар — не забывай? І ўсё ж ты забываў — ты пайшоў на кампраміс са сваім каштоўнасцямі — дзеля чаго, як не з поўным жыватом? — Яна паказала на яго апошнюю здабычу, якая ляжала каля сцяны пячоры. — А цяпер ты забываеш яшчэ адну. — Яна ўзняла брыво. — Магчыма, ты шануеш свае каштоўнасці толькі тады, калі яны табе служаць, так?

«Свення была ўсяго толькі жывёлай. Бог не меў намеру, каб Яго Запаведзі распаўсюджваліся на зямных жывёл — толькі на людзей», — паведаў ёй Лазар.

— А, — адказала яна, быццам вучылася ў яго. — Тады, калі я заб'ю цябе зараз, ці зламаю я так я...

прав ла?”

«Не заб вай — так, заб вай».

— Зразумела, — к ўнула яна, падняўшы бровы сц снуўшы вусны. — А скажы мне, Эльё, што ты памятаеш пасля смерц ? Ц памятаеш ты, што бачыў рай ц пекла — ц што-небудзь наогул?

Лазар адвёў поз рк, прызнаўшыся: «Я... я не памятаю».

Яна ўсм хнулася. «Тады гэта магло б раскрыць тольк адну простую праўду. Як бы балюча табе н было гэта ўсведамляць, праўда ў тым, што ты не чалавек, Лазар. У адрозненне ад твайго бацьк , ты — Эджа — проста жывёл на, як св ння, якую ты заб ў. Як так , у цябе няма душы — няма замаг льнага жыцця. А цяпер адкажы мне: якая карысьць ад тваёй веры, кал ў рэшце рэшт ты н чога з яе не пажынаеш?»

Ён расправ ў плечы. «Я не буду сумнявацца ў сваёй веры, мой Госпад, ц ў Яго боскай вол ».

«Ну, вядома ж, не будзеш», — рэзка адказала яна, — «Пакольк гэтыя паняцц тлеюць у самым сэрцы ваша снаванне, яны жаласна служаць падмуркам для ўсяго астатняга, што вы з таго часу даведал ся. І мы не можам чакаць, што вы будзеце разглядаць новыя, але горк я канцэпцы , як я вы можаце ўпарта адмаўляць, нават кал яны будуць разумна прадстаўлены, ц не так?»

Яна павярнулася пахадз ла па пячоры, вывучаючы падлогу, усё яшчэ прапаведуючы:

«Бо кал б ты гэта зраб ў, то, магчыма, табе давядзецца перагледзець гэты свой падмурак.

А гэта можа запатрабаваць наступнага перагляду астатн х тва х свецк х успрыманняў, каб яны был больш цесна звязаныя з, магчыма, жорстк м свецк м праўдам . І мы не можам цярапець гэты боль, ц не так?»

Яна штурхнула каменьчык ўкрадкай з рнула на яго. «Занадта балюча — пераглядаць свой падмурак; занадта трывожна — трэсц гэтыя, здавалася б, трывалыя каменныя пл ты, каб проста выяв ць х шматл к я фундаментальныя недахопы — проста выяв ць, што ўласны дом быў пабудаваны на зыбучых пясках». Потым яна павярнулася падышла да яго, вочы яе бл шчэл . Лазар адступ ў. «Але я не з'яв ўся да цябе з намерам абмяркоўваць рэчы, пра як я ты адмаўляешся ведаць, мой дараг Эльё».

Потым яна спын лася, нах л лася да яго твару прашаптала: «Я тут, каб даведацца, што ты ведаеш. Ты адз ны з ма х дзяцей Эльё, хто кал -небудзь народз ца зноў — адз ны, хто кал -небудзь нас ў вакол сябе Зьянне Трона. Але ў камен ты не мог н ўваскрэс ць сябе, н накласц Зьянне на сваю галаву. Акрамя таго, малаверагодна, што такое адбылося тольк выпадкова. Цяпер я хачу, каб ты падзял ўся са мной тым, хто вярнуў цябе». Люцыфаэль падштурхнуў яго думк : «Успомн ўсё для сваёй дарагой мац , Лазара. Хто цябе выхаваў? Святы чалавек ц м стык маг ?» Яна сх л ла галаву ўважл ва ўгледзелася ў яго твар, шукаючы падказк , схаваныя пад ак янам яго блак тных вачэй.

Лазар адварнуўся. «Я памятаю толькі сон без сну — цяжкую цемру». Рэзкая боль праняла яго галаву. Ён скрыўся, схававшыся за галаву адступіў яшчэ далей, пакуль Люцыфаэль прапальвала сваю м'якуш каўным позіракам яго чэрапа начыста ўрывалася ў яго ўспаміны.

— Пакажы мне свой розум, — прамармытаў Люцыфаэль, грацыёзна наступаючы. — Хто цябе ўваскрасіў, Эльё? — У яго застукала галава, калі яна ўсё глыбей праняла ў яго свядомасць. Аднак сцяна пячоры перашкаджала далейшаму адступленню. Яна працягвала пакутлівае разумовае выцягванне, яго розум раўнаду ўсё большага ўспаміну кожнага адчування, быццам яго жыццёвая памяць была ўсяго толькі кніжкай, старанна, але паспешліва перагорнутай. Яна спытала яго: «Хто вярнуў цябе ў плоць? Хто насаў на цябе Зьянне?»
Магчыма, яшчэ адзін анёл? Сам трон? Адкажы мне!

— Не памятаю! — задыхнуўся Лазар. — Не памятаю! — Боль сціскала яго зрок праясніўся, перад ім з'явіўся Люцыфаэль, як задаволеная ўсміхнуўся. — Ах! Ты захоўваеш шмат сакрэтаў. Так, цяпер я табе веру, — адказала яна, адразу ж адыходзячы, магчыма, даючы яму толькі хвілінку, каб ачуныць. — Не хвалюся; я больш не прычыню табе болю, мой дарагі. Гэта было лепш за ўсё — я разумею твае думкі. І цяпер, калі я гэта ведаю, мы можам пачаць усё спачатку — як маці і сын.

Цяпер, паколькі ты прагнеш ведаць маю вуха, каб хіпаць, я магу раскрыць табе сакрэты ўсяго, пра што ты калі-небудзь марыў ведаць — нават больш. Уяві сабе яго найвышэйшую прыгажосць: Усеведаючае Разуменне. — Яна азірнулася цераз плячо, м'яка свая крылаў, на яе твары з'явілася гарэзлівая прамяністая ўсмішка. — Ці спадабаецца табе гэта, сыноч мой, нарэшце задаволіць сваю пякучую м'якуш?

Магчыма, для Лазара яе паганскі позіракаголеная дасканаласць здавалася м'якай — яе прысутнасць у цэлым выклікала ў ім нейкую агоню горка-салодкую бездакорнасць, якая выклікала толькі грэх. Пачырванелы цалкам збянтэжаны, ён адвёў позіракі. «Не табой. Ты — усё зло».

«А хіба выразаныя далы, мабыць, не з'яўляюцца злом, як той абраз, як вясцё ў цябе на горле?» — нявольніца спытала яна ў яго, намякаючы на адну з Божых заповедзяў. Лазар сціснуў свой малітоўны крыж. «Гэта крыж, як і мваліў Ісуса, Сына Богага, як аддаў на м'якае жыццё за нашыя грахі. Гэта не балван».

— Ну, Лазар, — яна пакруціла галавой, вядома расчараваная ім. — Ці разумеш ты, што гэты Ісус быў адзіным чалавекам, як калі-небудзь памёр на крыжы, ці што такога спосабу пакарання смерцю не знавала да яго жыцця? Скажы мне, калі б яго спалі жыўцом, ці мог бы ты насцілаць палаючы кол? А калі б яго павесілі, ці павесіў бы ты на шыю завязаную вяроўку? — Яна падняла брыво. — А як бы ты ўпрыгожыў сябе выявай...

вашу веру, калі б замест гэтага яны яго ўтапілі?

Яна скіннула пыл з падлог пячоры. «Не, дарагая, твой абраз — гэта ўсяго толькі выразаная выява мудрагелістай прылады для пакарання смерцю Чалавека. З тых часоў я сабрала шмат бязбожных душ ад людзей, якія памерлі на хрыбце».

«Але ніколі не Ісус. А Бог дазваляе табе збавіць толькі душы бязбожных каў, бо ты сам бязбожны».

Яна зірнула на яго звысоку. — Дазволіш? — Яна прыжмурыла позіркі, папярэджваючы яго. — Я разумю, што ў тваіх жылах цячэ дастаткова маёй крыві, каб ведаць, што лепш не выклікаць мой гнеў, Лазар.

«Усё ж я кажу толькі праўду».

«Ах, так — верная пачвара, якая сцвярджае, што кажа толькі праўду», — кіпела яна з яго.

Яна хадзіла па зямлі, скрыжываўшы рукі, паглынутая ў думкі. «Дык адкажы мне вось што, Лазар: калі б я абараніла твайго Ісуса, захаваўшы яму жыццё, заб'юшы яго суддзяў, перш чым яны паспелі асудзіць яго, ці было б гэта злым учынкам?»

Лазар спасылаўся на Божую заповедзь: «Не заб'вай. Заб'ваць нават бязбожных каў — гэта зло».

«Хм. А калі б я цалкам змыў Зло з твару свету, заб'юшы ўсіх людзей на зямлі, ці быў бы мой учынак злом? Ці з'яўляецца пазбаўленне ад Зла само па сабе злом?»

«Гэта быў бы злы учынак — Зло ўсё роўна б снавала. Гэта твая справа; Зло снуе! І свет не тваё; гэта стварэнне Бога. Ён ніколі не дазволіць табе заб'ваць яго, бо Ён — мільяны справядлівых Бог».

Люцыфаэль скокнуў наперад на расчыненых крылах і перся яму ў твар. «Ніколі не дазваляй...»

«Я?» Яна павяла Лазара далей у пячору, крычучы на яго: «Чалавек мой!»

«Свет належыць мне!» Лазар прыціснуўся да сцяны пячоры. «А цяпер прытупі свой язык, Эльё!» Для Лазара ў мгненне, якое здавалася вечным, х вочы сустрэліся: чорнае на сямім м».

Нарэшце ён паслухмяна адказаў: «Тады я больш нічога не магу вам адказаць, бо ваш гнеў не дазваляе мне свабодна гаварыць». Люцыфаэль фыркнуў і кінуўся ў цэнтр грота. Лазар прыхіліўся да сцяны. «Добра тады», — адказала яна, зноў павярнуўшыся да яму: «Як мой Элха, я дам табе прастору выказаць сваё меркаванне. Але падумай пра сваё месца сярод мяне, перш чым вызваліць свой язык».

— Тады я выкажу сваё меркаванне, — працягнуў Лазар.

Яна хадзіла па цэнтры пячоры, не адводзячы ў яго позірку. «Значыць, зямля не мая, як ты мяркуеш? І твой Бог не дазволіць мне... як ты сцвярджаеш?» Яна спынілася, паглядзела на яго тварам

Яна скрыжавала рук , з гонарам падтрымла ваючы шырока расплюшчаныя чырвоныя вочы на грудзях. Яна ўсм хнулася: «Але пакуль ты быў мёртвы, Лазар, я заб ла палову свету. І вось , стаял два мужчыны, арал пал ; я заб ла аднаго з х. Дзве жанчыны сх л л ся, малол збожжа; я заб ла адну з х. Двое дзяцей гулял , капаючы зямлю; я заб ла аднаго з х. Цяпер я пытаюся ў цябе: дзе тады быў твой м ласэрны Бог? Дзе, кал не той, хто ста ць перад табой цяпер як сапраўдны ўладар гэтага свету?»

«Кал ты кажаш праўду, то Бог прыцягне цябе да адказнасц за такое зло».

— Мiane... у адказ? — Люцыфаэль падышоў да яго бл жэй спытаў: — А каго ж будуць л чыць... каб адказаць за значна большае зло — за тое, што наслў на зямлю вял кую патопу заб ў амаль ус х жывёл тварам дашчэнту, за тое, што раздушыў кожнае дрэва хмызняк ак янам , глыбок м , як хмары, за тое, што выл ў бяздонныя моры ў горла кожнага дз цяц на зямл , як народжанага, так ненароджанага? О, сапраўды! Я памятаю той самы дзень, кал свет закрычаў як адз н, з такой калектыўнай запалам, што нават прымус ў нябёсы змоўкнуць прых л ць жахл вае вуха.

«І вось, кал стольк дрэў г нула адначасова, я пачуў нават х аб'яднаны стогн, разам у адз ны задушл вы гул, цэлыя лясы выл , х верхав ны трэскал ся пад м ». бушуючыя салёныя моры. І ў той саланаваты бяздонны дзень я адчуў нават задыханне ўсяго х насення, прасякнутага расолам так, што голас х пладоў злучыўся ў адз ны зямны крык; ён адз н быў дастаткова гучны, каб заглушыць нават хоры крычачых Анёлаў. Дык хто ж, Лазар, пав нен несц адказнасць за такое абсалютнае зло, кал не твой м ласэрны Бог?

«Чалавек адварнуўся ад Бога. У сва м сэрцы Бог не хацеў патап ць зямлю. Чалавек сам накл каў на сябе Вял к патоп», — прапаведаваў Лазар. «Але пасля яго чалавек паабяцаў вярнуцца на шлях Божыя, , справядл ва, Бог паабяцаў, што больш не будзе патопаў».

Люцыфаэль падышоў побач з м доўг м чорным к пцюрам пачаў зб раць з яго друзлыя камян . сцяну пячоры, кал яна прашаптала: «І ця бяцаюць праведн к н кол не паўтараць сва х праведных учынкаў?» Яна паглядзела на яго з сарамл вай усмешкай. «Скажы мне, каб выгнанне гэтай патопу не было несправядл вым учынкам, чаму гэта абяцанне? Ц сапраўды твой Бог так справядл вы клапатл вы, як м ты хочаш яго бачыць? За ўсё тваё жыццё, ва ўс х гэтых незл чоных мал твах, кал твой Бог хоць раз адказаў табе, Лазар? І чаму твой Бог н кол не паказваў табе свайго твару, як я цяпер?»

Лазар прыц снуў вушы адх л ўся ад яе, адказваючы: «Мая вера ва Усемагутнага Госпада Бога непах сная, я не буду сумнявацца ў Яго шляхах. Ты кажаш зло».

тольк таму, што гэта ўсё, што ты ведаеш, — гэта ўсё, што ты можаш зрабць. Але твой злы язык не спакусць мяне ад майго Бога ад праўды.

— Спакушае? — Яна падышла да цэнтра пячоры крыкнула ў адказ, яе голас адгукнуўся рэхам па глыбокіх калідорах пячоры. — Лазар, ці хацеў бы хто-небудзь, маючы веды, зрок, каб усе ўбачылі святло на яе ўчынк?

"Я так разумею, што не."

«І, Лазар, ці магла б якая-небудзь маці, маючы веды зрок, назаўсёды пабачыць сваіх дзяцей нямым сляпым?»

«Не».

«А ці можа Праўда мець больш чым адзін твар, дарагі Лазар?»

«Праўда ёсць праўда», — сказаў Лазар.

Яна павярнулася да яго і закінула рукі ўгору. «Ты добра адказваеш. А цяпер я пытаюся ў цябе вось што: даўно, у тых пышных лясах Эдэма, хто загадаў чалавеку не ўжываць плод ведаў бачання, што яго вочы назаўжды засталіся зачыненым ад Праўды? І ў святле ўсё х Яго пакаленняў, каб бачыць, хто спакусіў Чалавека да такога плоду, што Яго вочы расплюшчыліся для Праўды?» Тады яна гучна дакарала яго: «Я пытаюся ў цябе, Лазар; хто хавае Праўду? Твая маці-спакусніца; твой Бог-спакуснік; ці тваё сляпое «я», якое ўпарта адмаўляецца бачыць гэта, каб ты не быў вымушаны сумнявацца ў самым падмурку сваёй веры?»

Лазар абараняў Госпада: «Бог не спакушае. Ты адзін спакушаеш!»

«Але хто куды дае труп перад вайкам, загадваючы ім не есць яго? Гэта робіць спакуснік! І хто стварыў так плод, загадваючы чалавеку не есць яго?»

Спакуснік зрабіў гэта!

«Ты не павянен...»

— Не дасць? — перабла яна яго. — Не дасць дурню веды зрок, каб убачыць неўцтва сваіх уласных беспадстаўных сцвярджэнняў? О, але я дам, калі стану сведкам такіх агідных...

цёмра перада мной. Але нават калі табе паказваюць праўду, ты ўсё роўна адмаўляешся. Калі б ты не быў мой Эльё, калі б ты быў проста чалавекам, я б забіў цябе за такую наўмысную нахабнасць у маёй прысутнасць. Тым не менш, я дазволю табе жыць, бо, у адрозненне ад твайго абвнавачвання ўва мне, я здольны не толькі на дрэнныя ўчынкі, але і на добрыя і ласэрныя ўчынкі.

Лазар абдумаў яе сцвярджэнне і запярэчыў: «Але я ўжо жывы. Калі ты дазволіш мне жыць, то такі ўчынак не будзе ні добрым, ні маласэрным. Гэта проста ўчынак, без зла».

Люцыфаэль адказаў: «Але ты сцвярджаеш, што я магу гаварыць пра тое, што толькі зло. Як я магу, будучы толькі злом, здзяйсняць ўчынак там, дзе няма зла? Больш за тое, скажы мне, Лазар, ці можа твой Бог здзейсніць учынак без добра?»

Лазар скрыжаваў рук н чога не сказаў.

«Я не зраб ў цябе нямым сляпым; адкажы».

Ён маўчаў.

Яна фыркнула, пстрыкнула чорным пазногцям па камен на падлозе пячоры адправ ла яго наперад.

Шчоўк! Лазар злав ў яго за некальк сантыметраў ад свайго твару. Ён убачыў, як яна к вае галавой ўсм хаецца, падняўшы бровы, магчыма, уражаная яго хуткасцю. «Гэта падарунак ад тваёй мац », — крыкнула яна . Лазар павярнуў камень, каб убачыць яго новую форму — вял к бл скучы празрысты ф ялетава каштоўны камень, як ззяе ў святле агню. Ён утароп ўся ў камень, зачараваны яго м гатл вай пышнасцю.

«Ну, мая дарагая, што табе кажа гэты мал тоўны камень? Як па м ты зможаш ацан ць мае намеры? Ц быў мой учынак добрым ц дрэнным?»

Лазар узняў поз рк. «Усё не так проста. Камень н чога не кажа. Але кал б ты хацеў, каб камень ударыў мяне, гэта было б злом. А кал б ты хацеў даць мне...»

Ён авалодаў сабой змоўк.

Люцыфаэль х х кнуў падышоў да яго. «Так, скончы гэта, Лазар. Кал б я хацела зраб ць табе падарунак, гэта быў бы акт дабырн ». Яна ўсм хнулася ўзняла рук . — Ну вось, маеш; цудоўны падарунак ад тваёй мац . — Лазар агледзеў яго, а потым прыжмурыў вочы.

Яна падышла побач з м, в давочна з так м жа захапленнем разглядаючы каштоўны камень у яго руцэ.

«Гэта адценне, як мне найбольш падабаецца. Табе падабаецца яго колер?»

«Я н кол не бачыў такога каменя».

«Я здагадаўся, што табе можа спадабацца так падарунак — ён з таемнай пячоры, якую з тых часоў не адкрыў н водз н смяротны . Ёсць яшчэ шмат цудоўнейшых мал тоўных камянёў, падобных да гэтага, — ўс х каляровых адценняў, як я ты тольк зможаш знайсц . Лазар, я магу падзял цца з табой, дзе знаходз цца гэтая некранутая пячора, кал ты гэтага пажадаеш. І кал ты х адкрыеш, усе багацц ўс х каралеўстваў на зямл ляжаць да тва х ног — усе гэтыя мал тоўныя крыштал могуць стаць тва м , Лазар. Ц хацеў бы ты гэтага?»

Лазар агледзеў прыгожы ф ялетава крыштал. Ён быў празрысты наскрозь, з шасцю гладк м граням , як я сыходз л ся ў вострыя кропк на проц леглых канцах каменя. Ён к нуў рэзк поз рк на Люцыфаэля. «Чаму ты прапануеш мне гэта, каб не спакус ць мяне на зло?»

Люцыфаэль фыркнула адышла. Яна зноў пачала хадз ць узад ўперад працягвала прапанову: «Я прапаную табе гэта ў абмен на простую просьбу: адкац камень адчын пячору. У так м учынку няма н якага зла. Адчын гэтую пячору, ўсе яе каштоўныя камян будуць тва м ».

«Кал б ты сапраўды хацеў даць мне гэтыя камян , ты б зраб ў тольк адз н з х»

з'явіўся, калі ты мог бы прымуць х ус х з'явіўца. І паколькі ты просі мяне адкрыць гэтую пячору, калі ты — Д'ябал, можаш сам яе адкрыць, я магу толькі здагадацца, што я зраблю зло, адкрыўшы яе. Або ты зробіш зло, адкрыўшы яе.

Дык, паводле тваіх разважанняў, нельга нараджаць дзяцей з-за страху, што яны могуць зрабіць зло? Больш за тое, нельга жадаць знешчэння ўсяго стварэння, каб ніколі не адбылося зло? Дзе праведзена такая мяжа, што прадухленне зла не душыць дабро, Лазар? «Паміж добрым і злым ўчынкам і намерам», — адказаў ён.

«Але, як сцвярджае твая вера, наступствы маіх учынкаў абярнуцца на маю галаву, а не на тваю. Такім чынам, цябе могуць прыцягнуць да адказнасці толькі за адкрыццё пячоры — учынак, як ...» не з'яўляецца ні злом, ні дабром».

Лазар кнуў камень на падлогу пячоры. «Мяне будуць прыцягваць да адказнасці за тое, што я дапамагаў табе. Я так...» Не хачу тваіх падарункаў. Прашу толькі, каб ты пакнуў мяне ў спакоі.

Яна паклала рукі на бледныя сцёгны ўтаропілася на яго. «Ну, я не магу прымуць сябе выканаць тваю просьбу, Лазар, не пасля таго, як зазлупнула ў твой розум. Здаецца, ты абяцаў святому чалавеку, Мікалаю, несець флакон з асвячонай крывёю, якая належала нашаму святому чалавеку, Одзіна. І ты павінен быў даставіць гэтую кроў яшчэ аднаму святому чалавеку, Сальватору, як жыў у манастыры ў Італіі. Але, даволі ўсім лёсавызначальным чынам, гэтая кроў неяк пралілася на цябе, цяпер ты тут, уваскрослы з мёртвых. Я таксама тупадзенне, што такое дзеянне адбываецца выключна выпадкова, асабліва пасля таго, як прайшло больш за тры сезоны. На жаль, паколькі вы не памятаеце, як гэта адбылося, гэта застаецца загадкай для нас абодвух.

«Тым не менш, з тваіх думак я даведаўся, што ты ведаеш яшчэ аднаго з маіх дзяцей Эльё, Нарамсана, разбэшчанага тым жа дурным святым людзям, што тыя, хто разбэсціў цябе». Сапраўды, ты вельмі падобны да яго, працуючы разам з людзямі, прымаючы веру, абавязкі манеры як свае. І вы абодва рабілі гэта з дурным жаданнем, каб, магчыма, яны ўбачылі ў табе дастаткова падобных да сябе, каб прыняць цябе як аднаго з іх. О, так, гэтыя двое... вы маглі б быць братамі-близняцамі; калі б вас не клікалі Лазар, я б падумаў, што вы — Нарамсан, як уваскрос».

Успамінаючы апошні п'яцьмоўны паказанні Нарамсана, Лазар спытаў яе: «Чаму ты не дапамагла вызваліць яго? Яго пасадзілі за сцяну».

Яна ўсміхнулася. «Лёс паслужыў мне добра. Бачыш, калі б я дапамагла вызваліць Нарамсана, ён бы ніколі не напсаў тыя словы, якія зараз засталі ў тваёй памяці». Яна падышла бліжэй з усмешкай звярнулася да яго на замежнай мове: «Экацінуртурнумрувафлер. Экашцтуларнзухум. Што гэтыя словы значаць для цябе, Лазар?»

Лазар адказаў: «Гэтыя словы нап саў святар Нарамс н, у той дзень ён падарыў брату падарунак, ў склепе захоўвал ся яго словы».

«І той брат, як атрымаў падарунак, быў насамрэч ты, так? Скажы мне, Лазар, — адкуль ты ведаеш, што гэтыя словы азначаюць тое, што ты кажаш?»
«Я ўпэўнены ў х значэнн, але не ведаю, адкуль я гэта ведаю».

«Тады я раскажу табе, як. Як Нарамс н, ты ведаеш х значэнне, бо яны ёсць словы майго роду — мова Анёлаў. Ты ведаеш х, бо паходз ш з майго насенне. Як любы Эджа, ты нарадз ўся, ведаючы анельскую мову, тольк ты н чога не ведаў, пакуль не ўбачыў гэтыя словы. І кал б ты не вывучыў мову Чалавека — кал б ты быў з ншым сабе падобным — ты б размаўляў на сваёй роднай мове».

Яна падняла ф ялетава камень, разглядаючы яго шматл к я гран, звярнулася да Лазара. «Ты можаш дапамагчы сваёй мац здабыць свабоду, дараг. Мне спатрэб цца твая дапамога». Яна к нула камень, зноў злав ла яго х тра ўсм хнулася яму.

«Але ты ўжо вольны», — заяв ў ён.

«Не зус м. Ты бачыш тольк цень мяне; я стаю перад табой тольк ў духу. Маё сапраўднае «Я» ляжыць па той бок Вял кай Пячатк, брамы, якую ты мне адчыні ш. Ты чытаў...»
пра гэта ў апокрыф чных кн гах».

У апокрыфах гаворыцца пра Вял кую пячатку — Вял кай Бездан. Аднак, кал Брамны камень абацтва ёсць гэтай пячаткай, то яна ўжо адкрыта.

Люцыфаэль паведам ў яму: «Гэта тольк частка. Дзве адкрыты; ёсць яшчэ трэцяя. Тры пячатк складаюць Вял кую пячатку, ўсе тры пав нны быць адкрыты адначасова. Пакуль апошняя зачынена, я застаюся ў зняволенн. А пакольк ты ста ш па той бок гэтай брамы, ты трымаеш...»
ключ да маёй свабоды».

Ён успомн ў вязня ў катакомбах. Лазар адышоў ад яе. «Я не дапамагу...»
ты.»

— О, ты паверыш, — яна пайшла за м, кал ён пайшоў глыбей у пячору. — Чытаючы старонк Нарамс на, ты вывучыў кожнае закл нанне, кожны верш кожнае слова на тых самых пячатках, як я трымаюць мяне ў палоне. Пэўная сукупнасць...

Гэтыя вершы, прачытаныя ў дакладным парадку, адкрыюць любую з трох пячатак. Мне проста трэба сказаць вам, як я вершы ў прав льным парадку, каб вы адкрыл апошнюю пячатку».

Вось што ты меў на ўвазе, кал прас ў мяне адкац ць камень адкрыць пячору — камень — гэта яшчэ адз н Брамны камень, а пячора — гэта Пекла. — Лазар адступ ў у скал стую н шыню. — І гэта...

— Вось чаму ты не можаш зрабці гэта сам. — Ён нервова пакруціў галавой. — Я аддаў сваё жыццё Богу. І я таксама даў слова, што паеду ў Італію прывяду брата Сальв...

«О, сапраўды! Ты паедзеш у Італію, бо трэцяя пячатка знаходзіцца ў саборы таго самага манастыра, куды ты абяцаў прывесці гэтага святога чалавека. Але замест таго, каб прывесці яго, я загадваю табе адкрыць для мяне гэтую апошнюю пячатку. І як таго патрабуе твая вера, ты зробіш гэта». Шануй мацтваю, выконваючы мае заповедзі».

Лазар закаўся, спрабуючы растлумачыць заповедзь, пра якую яна казала: «Шануй мацтваю — меў на ўвазе Бог — што гэта значыць...»

Яна перапынула яго. «Малайчына, Лазар. Ты адкапаў праўду. Але, зрабіўшы гэта, ты апынуўся ў цяжкім становішчы, бо ты ж не можаш адначасова шанаваць сваю мацтваю ганьбіць д'ябла, ці не так? А гэта можа азначаць толькі тое, што словы, якія ты прамаўляеш, былі прызначаны не для цябе. Проста ты не чалавек ў цябе няма душы, з якой можна гандлявацца. Ты Элджа — проста звер. І, як любіць звер на зямлі, твай...» толькі час — зараз».

Ён абараняўся. «Магчыма, я ўсё ж не адмоўлюся ад сваёй веры толькі таму, што ў мяне не хапае душы. І з маёй верай ва Усемагутнага Бога я збіраюся больш, чым звер — Я не буду шанаваць цябе як мацтва, калі нават звер больш клапоціцца пра сваіх дзяцей».

Люцыфаэль расправіла крылы і нахлынула да яго, упёршыся кладам ў твар, прарычала: «І заб'ю цябе, калі ты не паслухаешся мяне! Табе няма чаго не выйграць, не страціць, акрамя самога жыцця». — Для цябе жыццё — гэта ўсё, што ў цябе ёсць! Гэта твая вечнасць! — Яна заплюшчыла крылы і дала яму прастору.

Яна змякчыла тон. — Я хачу, каб ты выкарыстаў словы Нарамсана, каб адкрыць пячатку ў Канчэла. Зраб гэта для мяне, і я дам табе вечнае жыццё — бясконцую плоць. З ёй ты атрымаеш столькі, колькі можа сабе дазволіць любая душа — свет вечнага жыцця. Гэта мой завет табе: усё, што бессмяротная душа можа абяцаць Элджа. Адкрыў яе, Лазар — жыві вечна.

Ён вымушана глынуў пашукаў адказ у цёмных глыбінях грота, але на яго глядзела толькі цемра, такая ж пустая, як позрыў яго мацтва.

— Калі ты адмовіш мне, Лазар, то мне не застанецца нічога ншага, як заб'ю цябе тут цяпер. А я сапраўды гэтага не хачу. — Яна скрыжавала рукі і ласкава ўгледзелася ў яго твар.

Ён апусціў галаву. Ён цяжка ўздыхнуў і захлынуўся: «Я... гэта няправільна... я не магу».

Люцыфаэль павярнулася, але ўсё ж круц лася вакол, яе вочы был як эбан тавыя к нжалы. Яна правяла чорным пазногцям па паветры пам ж м , быццам прарэзвала х. «Хоп ць з цябе!» Яна апусц ла поз рк прабурчала: «Veni, vita ad vitam. Altera pars facta». І ў той жа момант пран зл вы св ны в ск агарнуў пячору. Лазар пах снуўся, убачыўшы, як яго кал сыц мёртвы кабан х стаецца, як вык нутая на бераг рыба. Ажыўшы звер устаў на ног нязграбна падняўся ўсяго на трох нагах.

Яна крыкнула яму, перакрываючы фырганне хрыпы дз ка: «Дурань у дурной веры паспешл ва падае ў маг лу! Як цяпер ты, Эльё!» Здз ўлены Лазар наз раў, як дз к кульгае да Люцыфаэля, у яго адсутн чае сцягно, а з вл кай дупла бл шчыць вадкасць. як кал сыц трымаў яе заднюю частку. Моцна хрыпячы, ён спын ўся перад ёй падняў вочы. з вачэй цякла вада.

Яна паправ ла жывёлу: «Твае пакуты не ляжаць у ма х ног, св ння!» Яна абв наваўча тыцнула пальцам у Лазара: «Вось! Гэта Эльё выразаў табе зад!» Кабан павярнуўся да Лазара, яго вочы патанул ў ягоных, быццам ён, магчыма, зразумеў сваё няёмкае станов шча спытаў у яго далейшых тлумачэнняў. Тым не менш, Лазар стаяў анямелы, галава кружылася, у жываце кружылася. Ён адвёў поз рк.

«Не! Паглядз на яго!» — зароў Люцыфаэль. «Глядз , як яно пакутуе! Ты скраў яго нагу!» Лазар украдкай з рнуў на яго ўбачыў, што дз к скача па крузе, скугол ць, быццам настойваючы на тым, каб паказаць увесь свой жахл вы стан. Дз кае жывёл на на хв л ну спын лася ўтароп лася на яго. Нарэшце, звер захлынуўся пачаў ныць, перш чым памачыцца, што зноў прымус ла Лазара адварнуцца ад гэтага перакручанага в дов шча. Ён прамармытаў ухмыляльнамуся Люцыфаэлю: «Ты тольк падманваеш. Гэта не рэальнасць».

Люцыфаэль абышоў дз ка падышоў да яго, буркнуўшы: «О, ён зус м сапраўдны, Лазар; так ж сапраўдны, гарачы па крыв ўсё яшчэ пакутуе, як ў той момант, кал ты яго заб ў. І ён прагне — ведаць, чаму ты скраў яго нагу, чаму ты заб ў яго. — Яна спын лася перад м. — Не крадз ; не заб вай. Памятаеш ты пра гэта?

Лазар абараняўся: «Ты перакручваеш х сэнс. Запаведз не распаўсюджваюцца на жывёл».

Дз к хрыпеў, кал яна дакарала яго. «Гэта ты перакруц ў х сэнс! Х ба гэта не тыя самыя словы, як я ты сказаў святому чалавеку пасля таго, як ён пагнаўся за пацуком у тунэл ? І х ба ты не адчуваў сябе боск м, к нуўшы вядро выратаваўшы таго пацука?» Лазар адмов ўся адказваць.

«Прызнайся праўду: х ба ты не бачыў у гэтым святым чалавеку нейкага вял кага дэмана,

як абрушвае свой гнеў на сц плага, няв ннага пацука? І х ба ты не ўяўляў сабе гэтага пацука ў той момант сябе, пераследаванага г ганцк м д'яблам, як меў намер заб ць цябе тольк таму, што л чыў цябе абразл вым — нават аг дным бязбожным?
Лазар нахмурыў лоб, прык дваючыся збянтэжаным, з рнуў далей за яе, каб заўважыць трохног кабан глядзеў на яго зн зу ўверх.

— Ну, вядома ж, — спакойна заўважыла Люцыфаэль. — Як твой розум мне ў гэтым прызнаўся. — Яна зак нула рук за сп ну замахала крылам .
«Ты ўпэўнены ў сваёй веры; аднак такая ўпэўненасць роб ць цябе для мяне зус м бескарысным. Без сумневу, я пашукаю кагосьц ншага, каб адкрыць пячатку Канчэла. Акрамя таго, я не дазволю табе зн шчыць...»
мае м нулыя намаганн выкл к назойл вага манаха, каб ён закрыў пячатку Гардэнса.

Яна рэзка павярнулася да дз ка. — На жаль, ты, на шкоду сваёй мац , прадэманстраваў дурную вернасць бясплоднай веры — мы ўжо бачыл , як гэтая вера добра табе служыць, кал цябе прымушаюць. І так мы зробі м.

Збоку галавы Люцыфаэль адшчап ла вял кую пасму валасоў, ад каранёў якой зв саў пласт бледнай скуры. Яна падвес ла зблытаную кучу пам ж клам дз ка выдала...
яно загадала: «Пачастуйцеся гэтым — плоццю майго цела, якая дадзена вам». Звер панюхаў, абл заў, а потым праглынуў крывавую ахвяру, зноў прабурчаўшы : «Veni, vita ad vitam. Altera pars facta».

Потым яна павярнулася к нула поз рк на Лазара, палова яе гладкага чырвонага чэрапа бл шчэла, сказала яму розным галасам : «Паслухай мяне зараз, Эльё. Пакольк ты выратаваў пацука, апраўдаўшы яго сваёй верай, цяпер ты станеш пацуком. А пакольк ты заб ў гэтую св нню, гэтак жа апраўдаўшы яе сваёй верай, цяпер св ння стане тва м Г ганцк м Д'яблам. Так м чынам мы будзем крытыкаваць тваю каштоўную веру, тольк цяпер, без перашкод падманаў. І ў твой апошн момант, кал цябе будуць раздз раць на частк , ты закрычыш, прося твая вера, чаму яна пак нула цябе. Тады ты зразумееш, у гэтым бляску жаху — з поўнай упэўненасцю — што Я — Бог гэтага свету».

Люцыфаэль даў кабану прастору, пакуль той паступова ператвараўся ў вертыкальную маманта-пачвару — клы падаўжал ся, капыты ператварал ся ў к пцюры з шасцю пальцам , а мас ўныя касцяныя крылы шырока распасц рал ся ад сп ны.

Цалкам вертыкальны, з двума шчац н стым слупам замест ног, Св ны Волат узвышаўся на дваццаць футаў у вышыню ў санак футавай пячоры. Сх л ўшы чорнае вока ўн з на Лазара, Пачвара зарычала; яе глыбок выраз твару адгукнуўся па кожнай паверхн пячоры. Лазар

з рнуў на ўваход у грот, Волат адказаў, тупаючы да адтуліны, блакуючы ўсе шляхі да ўцёкаў. Лазар зашыпеў адступіць глыбей у цені; вушы былі плоскія, як у загнанага ў кут ката.

І, стоячы ў цэнтры пячоры, Люцыфаэль кинула на хвалявацца. Яна ўсміхнулася, павярнулася пайшла да глыбокай сцяны пячоры, на хаду клучы Лазара: «Твая вера цяпер падвергнута выпрабаванню!» Яна прынізіла яго малатоўны крыж: «Магчыма, ты мог бы выкарыстаць супраць яго гэтае бясплоднае бязкораневае дрэва!» Зноў зарычаў Волат, быццам падкрэславаючы д'ябальскі гумар.

Яна спынілася ля сцяны пячоры, павярнулася ў апошні раз звярнулася да Лазара: «Калі б я не дала табе жыццё толькі за нахабства, я б, напэўна, смакавала тваю смерць!» «Канцэла чакае, а мне трэба адкрыць яшчэ адну пячатку!» І з гулам, падобным на рой саранчы, Люцыфаэль растварылася ў скале, пакінуўшы свайго Лазара хвалявацца пра свой лёс.

Лазар з рнуў у бок яе ад'езду ўбачыў Свінога Волата, як трымаў над галавой велзарны валун. Дэман кинуў яго ў яго. Ён нырнуў бокам на падлогу пячоры, калі парусны камень з крыкам праляцеў над ім, выбухнуў аб сцяну. Пад камяністым снегам Лазар ускочыў на ногі пабег па пячоры, па баках, за вогнішча. Там ён прысеў, расставіўшы ногі, скурчыўшыся гатовы да ўцёкаў, але Волат ужо павярнуўся да яго, гатовы да атак. Эльё — было ўжо позна.

Пссс! Каля вогнішча, на вяршыні камянёў, камячок гуана ўпаў зашыпеў на абпаленым камені. Лазар з рнуў на столь, пакрытую кажанамі, потым кинуў позірк у агонь. Павольна ён нахлыўся выцягнуў з полымя ўсё яшчэ палаючую галіну. А Волат зарычаў сабе пад нос, расставіўшы кляцтуры. Але абодва стаялі нерухома, сустрэўшы вочы адзін аднаму, магчыма, чакаючы любога належнага руху адзін аднаго.

Лазар скокнуў, махнуўшы крыламі ўзляцеўшы прама ўверх. Волат з грукатам рынуўся наперад, размахваючы сваёй жахлай кляцтурай зацапаўшы яго за сцягну.

«Всклі!» — пранзіла вакрычаў Лазар, аблятаючы столь пячоры абстрэльваючы яе полымем паходні, адправіўшы ўсё хкажаной у вогнішча, як хутка ахапіў грот. Кажаны праляцелі між пачвары, топячы асляпляючы яе патокам трапятка хкрылаў. Пачвара зароў, накінуўшыся на іх, калі Лазар нырнуў у зграю закінуў палаючы паходню паміж клямамі. І ў гэтым хаце прабіўся ўбок праз вялікую шчаціністую дугу ног, прабіўся праз вузкі выхад

праход, па як м ён прац снуўся да ўваходу ў пячору.

Св ны волат развярнуўся к нуўся за м, выючы, прац скаючыся праз адтул ну ў гроце, раздз раючы яе шырэй размахваючым клам . Пад градам камянёў Дэман вырваўся з праходу ў гроце вырваўся з Горнай Пасц . Заўважыўшы Лазара ў палёце, ён расправ ў пару жahl вых крылаў ўзляцеў да зорак, кожны цяжк ўзмах яго крылаў зб ваў цэлыя групы кажаноў, як я ўцякал .

Лазар з рнуў ун з ўбачыў, што Волат паспешл ва падымаецца за м. Ён падымаўся ўсё хутчэй — яшчэ вышэй — пакуль няроўныя дэтал ландшафту не згладз л ся ў бясконцы покрыва зямл . Тым не менш, Св ны Волат наб раў абароты; Лазар цяпер мог заўважыць дэтал на яго аг дным твары. Нарэшце паветра астыла, а лёгк я загарэл ся. Лазар выраўняўся, задыхаючыся, вочы яго сляз л ся ад болю ў напружанай сп не крылах. Ён яшчэ раз з рнуў на яго ўбачыў, як Волат амаль ляжыць на м, размахваючы к пцюрам па яго пятках.

Лазар падц снуў крылы пачаў крута п к раваць, апынуўшыся амаль на трыццаць градусаў н жэй за паўднёва-ўсходн гарызонт. З прыц снутым вачыма, сц снутым зубам криваточачым крылам ён мчаўся ўн з. Яго хуткасць рэзка ўзрастала, вецер раў, а парыв стае паветра абпальвала скуру — Лазар быў падобна да зорк , што мкл ва падала.

Скрозь пран зл вы пякучы вецер ён нарэшце збав ў хуткасць расплюшчыў вочы — на верхав нах дрэў! Лазар расправ ў крылы ўзляцеў, усё яшчэ мчаўся наперад пам ж пераплеценым гал нам мас ўных дубоў-бл знят, ад як х лягчэйшыя гал ны б л яго парэзам с някам . Ён уцёк на бяспечную вышыню ўбачыў, што Св ны Волат — гэта ўсяго тольк кропка. на паўночна-заходн м гарызонце, на ўзроўн з м, лунаў прама над верхав нам дрэў. Зноў Лазар узняўся ў неба. Пляма ўзнялася разам з м. Зноў ён з выццём нырнуў у п к роўку. Нарэшце яго драпежн к, спараджаны Д'яблам, зн к.

І яшчэ гадз ну, зб ты сыты крывёю, ён праб раўся на паўднёвы ўсход, пакуль не знайшоў рака, якую ён памятаў з карт абацтва: рака Рона, якая ўпадала ў Леонск зал ў ак ян. Рона была яго арыенц рам — той самай дарогай, якая прывядзе яго ў Італ ю. Ён павярнуў направа па зв л стай шкляной стужцы пайшоў на поўдзень.

Яшчэ адна гадз на праляцела, тонкая чырвоная л н я прарэзала ўсходн гарызонт — нарэшце разв днела . Па сваёй цёплай скуры ён ведаў, што волат ус х дэманаў — гэтае лютае пякучае сонца — неўзабаве запатрабуе нябёсаў. Таму Лазар н зка спусц ўся, шукаючы на захадзе ад рак якое-небудзь цяжкае схов шча, якое магло б абаран ць яго ад...

набл жаючаяся дзённая светлавая бура.

Нарэшце ён знайшоў яе — вузкую шчыл ну ў сх ле грабяня. Ён падсвац ў яе перад адтул най прасл знуў унутр. Там ён адкрыў пячору, якая ператваралася ў вял кую западз ну — схов шча , больш чым дастатковае, каб абаран ць яго ад смяротных прамянёў дня . Спатыкаючыся ў заднюю частку пячоры, ён упаў на рук кален . Зняс лены, потны крывацечны, ён звал ўся на падлогу пячоры правал ўся ў сон ад поўнай зняс лення.

Пастух пасв ў сва х авечак недалёка; але, убачыўшы крылатага чалавек звал ўся з св танкавага неба пракраўся ў пячору, ён ахнуў, к нуў посах хутка ўцёк пешшу.

Дзень надышоў сышоў, апошн я чырвоныя промн змяркання растварыл ся, кал Лазар ускочыў на ног , прыц снуўшы вушы, адступ ў у заднюю частку пячоры, шыпячы на трох сабак, як я бегл наперад на нацягнутых павадках. Іх гаспадар, дужы барадаты салдат, павольна прайшоў за м , абап раючыся на скураныя рамян . Побач з м прасл знуў яшчэ адз н мужчына, размахваючы... паходня. Лазар зноў зашыпеў на звяроў, тыя пачал стэрыку, амаль в шчачы, а не брэхаючы. Заўважыўшы Лазара, паходняносец крыкнуў мора паходняў каля пячоры: «Мы ў пастцы! Рыхтуйце зброю! Блакуйце ўваход!» У начным паветры св сцял паходн .

Трэц салдат нах л ўся ўнутр завыў, перакрываючы хаос: «Забярыце адсюль гэтых праклятых сабак, як я лаюць!»

Мажны салдат адступ ў м праз разв тальныя паходн , кал з бойк пачуўся ншы голас : «Паведам це майму пану, што мы злав л Д'ябла! Хутчэй!»
— Так, сяржант, — пачуўся адказ.

Лазар навострыў вушы, пачуўшы скакат каня, як паспешл ва ад'язджаў. І ўсё сц хла, тольк чул ся гук салдат, як я рухал ся, патрэскванне паходняў. Потым у пячору ўвайшоў рыцар у даспехах, са шлемам у руцэ мячом нападатове. За м хлынуў шэраг арбалетчыкаў, як я выстра л ся ля прэдней сцяны, нацэльваючы стрэлы на Лазара. Рыцар рэзк м шэптам аддаў загад: «Трымайце зброю на д'ябле. І не страляйце ў мяне ў...» «Назад». Ён павярнуўся да Лазара павольна выйшаў наперад, размахваючы мячом.

"Вы размаўляеце?"

Лазар выпрастаўся. «Ты называеш мяне д'яблам , а потым пытаешся, ц магу я гаварыць?» Ён адк нуў валасы назад. «Я не д'ябал, так, я магу гаварыць — чытаць — п саць». Рыцар апусц ў меч.

«Вы звяртаецеся па званн ц па мен ?»

— Сквайр Лазар Гогу з абацтва Гард'ен. Я проста маю маходзь зайшоў, — прапанаваў ён.
«Ты прыйшоў адзін? Ці могуць быць іныя, падобныя да цябе — крылатыя зубатыя, як ты?»
Лазар стаяў моўчкі.

— Значыць, гэта Лазар, — сказаў рыцар. — Скажы мне... гм... збраяносец, ці не прынеслі твае д'яблы вялікую пошасць на гэтыя землі?
«Я не д'ябалі не д'ябалі. І калі вы дазволіце мне прайсці, я буду ўдзячны ласкава пакіну вашу пячору зямлі».
Ён наставіў меч на Лазара. «Калі ты пойдзеш на марш людзей ці паспрабуеш уцячы, я праткну цябе там, дзе ты стаіш». Ён павярнуўся, загадваючы свайму атраду: «Будзь асцярожны». Рыцар пакінуў пячору, калі яго лучнік нацэліўся на Лазара са смяротнай мэтай.

У пячору ўвайшоў нехайны салдат з доўгім кінжалам у руцэ, працягваючы сваю пагрозу:
«А пасля мы пасячэм цябе на кавалкі не большыя за мясныя аладкі». Ён папярэдзіў Лазара.
— з паваротам ляза. — А цяпер сядзі, д'ябалі! — Лазар зручна сеў, пачуўшы, як адзін лучнік шаптае другому: — Глядзі — з плоці да жывата — сам Д'ябалі!

Калі салдат адышоў, факеланосец падышоў бліжэй да Лазара і звярнуўся да яго:
«Стой ціха, накіш заб'еш. Я лепш цябе разгледжу». Ён узняў паходню высока, асвятліўшы ўсяго Лазара, мужчыны замармыталі з захапленнем.
— Значыць, ты Д'ябалі, так? — спытаў яго чалавек з паходняй. — Я зрабіў яго крыху больш лютым — з агнём, што палае з вачэй, крывавым рагам нават доўгім калючым хвостом.
Ён павярнуўся да таварышаў і хвіліну скрозь выпадзеныя зубы, якія адказаў яму тым жа — нервовым і хістым каннем.
Адзін з іх закрычаў: «Няхай ён адкрые пашчу! У яго сабачыя зубы, адным укусам ён можа праглынуць ваша сэрца».

— Адкрыў рот. — Факеланосец нахіліўся бліжэй і дэманстратыўна раскрыў свой крывыя зубы. — А-а-а. — Шар лучнікаў нахіліўся наперад, каб лепш разгледзець.

Аднак Лазар толькі адмахнуўся ад іх, нахмурыўшы бровы.

Тады адзін з лучнікаў закрычаў: «Трымайся ад яго далей! Ён накладзе на цябе заговор — пашкодзіць нас усю!»

Здыўлены, магчыма, заявай лучніка, факеланосец павёў сябе так, быццам Лазар укусаў яго, і адскокваючы, кінуў у яго полымя. Зброя салдата варушылася, ... магчыма, на больш бяспечнай адлегласці ён асудзіў Лазара: «Мы — людзі Бога, Усемагутнага! Вашы сэрцы звязаны ў Яго прысутнасці!» Ён плюнуў на зямлю. Зноў мужчыны прамармыталі нешта, паспешліва дакранаючыся да знакаў крыжа. Лазар апусціў позірк на сліну чалавека з паходняй прагнараваў іх.

Кал пячоры не было, салдаты па чарзе висоўвал ўнутр свае галовы, каб палюбавацца на яго.

Нарэшце Лазар пачуў тупат капытоў спужанага каня, а бразгат ланцугоў адгукнуўся ў х рытме.

Прыглушаны голас закрычаў: «Адыдзце ўбок! Дарожку!» Паходні бл снул, кал трое мужчын увайшлі ў пячору з кайданам ў руках. Лазар павольна ўстаў, як з радам арбалетаў. Унутры яны пак нулі кучу ланцугоў у цэнтры пячоры, перад Лазарам.

Рыцар, усё яшчэ трымаючы шлем пад пахай, выйшаў наперад загадаў Лазару;

«Гэтыя кайданы прызначаны для таго, каб звязваць цябе. Або прым х, або будзь заб ты там, дзе ста ш. Дай зразумець свой выбар». Нецярплівая зброя варушылася.

Лазар адказаў: «І кал я пагаджуся, ты заб'еш мяне, бо можаш, — абвясці ўшы мяне схопленым д'яблам. А кал я адмоўлюся, ты заб'еш мяне, бо я адмовіўся, абвясці ўшы мяне заб тым д'яблам».

Рыцар запярэчыў: «Гэтыя загады не мае. Яны паходзяць ад майго пана, Серыса д'Альскура, графа дэ Лангуэнэза, гаспадара гэтых зямель. Ён просіць вас сустрэцца з м, але толькі ў тым выпадку, кал вы пагодзіцеся быць утрыманай у яго прысутнасці. Больш за тое, ён загадаў, каб вам не здарылася ніякай шкоды. Рыцар падышоў бл жэй, магчыма, яго голас набыў адценне шчырай просьбы: «Мой лорд справядлівы; яго слова абавязковае». Ён дасылае наступныя словы: «Кал ты дапаможаш яму ў адной простае справе, адной з тва х... гм... здольнасцей, то будзеш вольны сц».

- Што тут за справа? - спытаў Лазар.

«Мой спадар не кажа. Тым не менш, ён хоча пагаварыць з вам зараз. Ці дазволіце вы нам стрымаць вас дзеля гэтага?»

Лазар распавёў пра Нарамс на пра Беднага чалавека ў Хрысце. І, як ён успомніў, Нарамс ні верыў у абяцанне Сабору аб вызваленні, у той час як Бедны чалавек верыў у тое, што ён ні колі не лчыў сябе сапраўды звязаным. Яму здавалася, што вера каштавала м абодвум жыцця — каб, магчыма, ніхто з іх не захаваў сваю веру ў святле належнай павагі да сябе. Тым не менш, Лазар апынуўся перад кучай ланцугоў, магчыма, у момант, кал нешта большае, чым проста вера, магло вырашыць яго лёс. І з кропляй розуму, кучай сумневаў гарой даверыўшыся, ён прынізіў сябе, тым самым дазволіўшы салдатам закаваць яго ў кайданы.

Але за некалькі гадзін да гэтага, нават пры дзённым святле, кал Лазар спаў на падлозе пячоры, вестка пра захоп Д'ябла разнеслася па зямлі з хуткасцю, нібы асляпляльны крыжовы паход, з кожным пераказам гісторыя пра гэта становілася ўсё больш фантастычнай. Апошні м з шматлікіх чутак быў той, што Сатану знайшлі ў пячоры, дзе ён высмоктаў сэрцы з забітых святароў, сотні ...

людз заг нул , перш чым схап л яго ў палон — перш чым ён спын ў яго ад насыланья вял кай пошасц на земл .

Хвал свабодных па кантрактах слуг, салдат, святароў, жанчын дзяцей хлынул да варот замка д'Альс кура. Шмат папск х п сараў прыйшл зап саць г стору, каб нашчадк магл дакладна яе пераказаць. І пад зорным небам сабрал ся ўсе: маладыя старыя, багатыя бедныя, праведн к нябожчык , каб убачыць Д'ябла, Цара Дэманаў.

Здавалася, што сам Сатана цяпер пав нен сутыкнуцца з пакараннем за ўсе свае злачынствы. учынак супраць Тварэння.

[Канец раздзела 13]

Гэты л таратурны твор быў створаны выключна ў прысвячэнн

Эдгар Алан По (1809—1849)

— Няхай яго спадчына живе ў кожным з нас —

~[GothicNovel.Org](https://www.gothicnovel.org)~